

De Zonnewijzer in het Ruitershofje

Een tijdloos object om de tijd aan te geven

Er schuilt iets bijzonders in het idee dat de zon de tijd 'schrijft' met een schaduw. Zonnewijzers behoren tot de oudste instrumenten waarmee mensen de tijd bepaalden, nog lang voordat er mechanische klokken bestonden. Ze vormen een levend stukje geschiedenis én een fascinerend samenspel van natuur en techniek.

Hoe werkt een zonnewijzer?

Een zonnewijzer gebruikt de stand van de zon aan de hemel om de tijd weer te geven. Dat gebeurt met behulp van twee belangrijke onderdelen:

De wijzerplaat: Dit is het vlak waarop de tijdstippen zijn gemarkeerd, meestal in uren.

De stijl (of gnomon): Dit is het omhoogstaande deel dat een schaduw werpt op de wijzerplaat.

De stijl is schuin geplaatst en wijst naar het ware noorden. De hoek waaronder hij staat, komt overeen met de breedtegraad van deze locatie. Wanneer de zon beweegt (of beter gezegd: wanneer de aarde draait), verschuift de schaduw. Deze schaduw valt op verschillende tijdsaanduidingen op de plaat, en zo kun je aflezen hoe laat het is — volgens de zon.

Let op: een zonnewijzer geeft zonnetijd, die iets kan afwijken van onze officiële kloktijd, bijvoorbeeld door zomertijd of tijdzones. In de zomertijd is het verschil circa. 1,5 uur.

De zonnewijzer van het Ruitershofje

De precieze herkomst van deze zonnewijzer is onbekend, maar het object maakt al lange tijd deel uit van de tuin van het Ruitershofje. Vanaf september 2024 is de zonnewijzer grondig gerestaureerd. Tijdens de wintermaanden werkten leerlingen in opleiding tot vergulder aan dit bijzondere project.

De stijl en wijzerplaat zijn zorgvuldig opgeknapt en opnieuw verguld met 23¾ karaat bladgoud. Deze restauratie was onderdeel van een leerlingentraject van De Variabele (Vastgoed Onderhoud), en vormde het feestelijke sluitstuk van het schilderwerk aan het hofje.

Op 1 april 2025 is de zonnewijzer teruggeplaatst, en sindsdien schittert hij weer op zijn vertrouwde plek in de hofuin — klaar om opnieuw de tijd te vertellen met niets meer dan zonlicht en schaduw.

Neem even de tijd om te kijken hoe laat het is... volgens de zon!